

National Academy of Sciences of Azerbaijan
Institute of Philosophy (Azerbaijan)
SHEE «Uzhhorod National University» (Ukraine)
Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine)
Національна академія наук Азербайджану
Інститут філософії (Азербайджан)
ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

**FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCHES:
CONTEMPORARY SCIENTIFIC AND PRACTICAL
SOLUTIONS AND APPROACHES**

**A collection of materials of the III International scientific-practical
conference**

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
СУЧАСНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ПІДХОДИ**
Збірник матеріалів III-ї Міжнародної
науково-практичної конференції

**Baku – Uzhhorod – Drohobych
Рівні, 2017
Баку – Ужгород – Дрогобич
Рівні, 2017**

УДК 001.89(477+479.24)(08):005.745
Ф 94

Ф 94 **Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів III-ї Міжнародної науково-практичної конференції / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Баку – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2017. – 424 с.**

ISBN 001.89(477+479.24)(08):005.745

У збірнику опубліковані статті учасників III-ї міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи». В матеріалах розкриваються питання філософії, педагогіки, психології, соціології, історії, культурології, мистецтвознавства, мовознавства і літературознавства, фізичного виховання та реабілітації, біології, екології та охорони навколишнього середовища, туристознавства, краєзнавства, політології, юридичних, економічних й природничих наук.

Видання адресоване науковцям, викладачам і студентам вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія:

Душний А.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти (Україна);

Жигайло О.О. – кандидат психологічних наук, доцент (Україна);

Зимомря І.М. – доктор філологічних наук, професор (Україна);

Ільницький В.І. – доктор історичних наук, професор (Україна);

Грибок Н.М. – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Мамедзаде І. – доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Махмудов М. – доктор філософії, провідний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан);

Медведик Ю.Є. – доктор мистецтвознавства, професор (Україна);

Мустафаєв А. – доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Пагута М.В. – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Тагієв А. – головний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан).

Рецензенти:

Борисов В. В. – доктор педагогічних наук, професор, Донбаський інститут техніки та менеджменту ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (Україна);

Буніятзаде Т. – академік, дійсний член Національної академії наук Азербайджану

© Національна Академія Наук Азербайджану, 2017

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2017

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2017

© Душний А., Махмудов М., Ільницький В., Зимомря І., 2017

© Посвіт, 2017

ISBN 978-617-7401-47-5

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Питання організації навчання іноземної мови професійного спрямування (далі ІМПС) включають формулювання навчальних програм і планів (далі НПП), складання розкладу курсів ІМПС, обґрунтування кількості навчальних годин, наявність і наповненість навчальних і супутніх матеріалів. Що стосується планування і організації навчання ІМПС, до яких входить процес розробки НПП як результату взаємодії ряду факторів – від питань соціальної та інституційної політики навчального закладу до шляхів, якими культура навчального процесу може формуватися вже після впровадження документів на практиці. Дизайн НПП є складним процесом, який вибудовується навколо початкового аналізу потреб студентів і змісту навчального процесу, а також, на пізнішому етапі, оцінки ефективності програми. Найпоширенішим способом аналізу НПП є розгляд їхнього контенту, тобто розділів, на які вони поділені, як-то структури, функції та поняття, ситуації, жанри і типи текстів, процеси, процедури і завдання, мовні навички.

Структурні НПП систематично навчають студентів граматичних одиниць, як-то «простий теперішній час», «модальні дієслова», або «підрядні речення». Функції, ситуації або завдання можуть вводитися лише для фасилітації зосередженості на структурах і формах ІМПС. І попри той факт, що концентрація уваги виключно на формах піддається критиці вже давно, а вплив комунікативного підходу до викладання ІМПС і широко поширене розуміння того, що значення є важливішим за форму, багато підручників з ІМПС все ще більшим чином організовані навколо структур. На противагу, функції або комунікативні цілі, для яких ми використовуємо мову, і поняття, концептуальні значення такі як логічні зв'язки або час і тривалість, пропонують сфокусований більшою мірою на значенні підхід до дизайну НПП, коли базові розділи включають такі функції і поняття, як «вибачення», «запит інформації», або «надання поради». Подібним чином, НПП можуть бути організовані навколо ситуації, наприклад, «у банку», «екскурсія історичними місцями», «проведення глибинного аналізу» тощо. На відміну від структурних, понятійно-функціональних і жанрових НПП, які фокусуються на мові і категоризують її, процесуальні і орієнтовані на завдання навчальні програми і плани роблять пріоритети на шлях вивчення мови або значенні навчання, в якому диференціюють результативні (*product-oriented*) і процесуальні (*process-oriented*) програми і плани [2, 202]. Орієнтовані на результат НПП фокусуються на тому, ЩО має бути вивчено, і спричиняються переважно зовнішніми по відношенню до студентів чинниками, як наприклад, цілі і мета визначаються не викладачем, а вищим керівництвом навчального закладу. Під час заняття рішення приймає викладач, наповнення курсу (його контент) обирається зовнішнім експертом, процес навчання скеровується іншими людьми, оцінювання відбувається відповідно до загальних вимог щодо рівня опанування ІМПС. Орієнтовані на процес НПП фокусуються на тому, ЯК має вивчатися матеріал. Вони є здебільшого внутрішньо-обумовленими для студентів, адже мета і цілі обговорені та узгоджені студентами і викладачами, рішення також приймаються спільно, контент складається з матеріалу, який визначений студентами, а оцінювання здійснюється відповідно до особистих студентських критеріїв успішності. Отже, щоб не кидатися з однієї крайнощі до іншої, найпоширенішим сучасним видом НПП є багатови-

мірні або багатопланові НПП [2, 202], що виступають гібридним підходом до складання НПП. Зазвичай ці типи програм комбінують у собі структурність, функціональність, понятійність, елементи орієнтованого на виконання завдань навчання та розвиток навичок навчання.

Наступним питанням вдосконалення організації навчання ІМПС є організація, логічна послідовність і ранжування контенту. Існує декілька способів логічного розташування контенту у НПП з вивчення ІМПС. Найпоширенішим критерієм є складність, або поступове ускладнення мови, що вивчається, яке полягає у тому, що просте має бути вивчене перед введенням складного матеріалу. Відповідно до протиставлення зовнішнього впливу на навчання і внутрішніх чинників у навчанні, виникають проблеми у трактуванні понять «легкий» і «складний». Крім того, лінгвістичні форми також можуть мати дуалістичну природу. Так, артиклі в англійській мові є простими за формою, проте особливості їхнього вживання є складними для пояснення і опанування. До того ж, існування «внутрішньої НПП» й надалі ускладнює сприйняття того, який елемент мови студент вже готов вчити і, відповідно, які мовні конструкції можуть здатися складними. Корисність, або необхідність, представляє ще один принцип, навколо вибудовується НПП. Вона фокусується на негайних потребах студента і може бути зв'язана з частотністю. Проте, зв'язок між корисністю і частотністю не є завжди чітко виверченою як може здатися на перший погляд. В деяких професійно-окреслених контекстах, окремі слова можуть виявитися більш частотнішими в ужитку, ніж у повсякденному дискурсі. Не останню роль у розробці НПП грає традиційність, що може підкреслити особливість групування одиниць для вивчення, приміром, «some» часто вчать разом з «any», а «will» вчиться одночасно з «going to» [2, 201] тощо. І хоча НПП організовані лінійно, де мовні елементи розглядаються один за одним, і рівень майстерності фіксується перед тим, як студент йде далі, контент часто організований циклічно, через спіральні програми і плани. Відповідно до них, студенти повертаються до того самого контенту, з циклічним поглибленням знань у різних контекстах. Типово для цього підходу спочатку опанувати базове значення, на наступному етапі можна ввести додаткове значення, потім ще одне, більш поглиблене. Таким чином, НПП можуть представляти мову синтетично, розбиваючи її на низку складових частин, які викладаються окремо. Альтернативно, мова може бути представлена аналітично, коли спостерігається набагато менше ретельного лінгвістичного контролю в навчальному оточенні студента, і мова не розглядається як ряд компонентів для послідовного опанування. Синтетичні підходи до дизайну НПП тісно пов'язані зі структурними НПП, і, відповідно, з граматико-перекладацьким та аудіолінгвальним методами викладання ІМПС. Більш аналітичні підходи відносяться до розвинутих форм комунікативного підходу до вивчення ІМПС і орієнтованого на виконання завдань навчання ІМПС. Підсумовуючи, варто визнати, що розробка НПП включає низку рішень щодо мовного наповнення, контенту, організації та презентації. Саме через це і виникають підходи до розробки НПП, що конкурують і конфліктують між собою. Теоретично, НПП забезпечують прозорість, із роз'ясненням цілей для викладачів, студентів та інших зацікавлених сторін, як-то батьки, керівництво навчальних закладів різного рівня. Так, НПП регулюють і скеровують процеси викладання і вивчення, встановлюють, якому контексту навчати і як його організувати. І попри той факт, що головна мета розробки НПП полягає у забезпеченні уніфікації, дуже проблематично чітко визначити, що і як зможуть студенти вивчити швидко, а також установити вплив індивідуальних характеристик на результати навчання. Таким чином, те, що студенті можуть вчити є потенційно непередбачуваним і здатним відрізнятись від того, що заплановано в межах тих або інших НПП. Отже, мова йтиме про існування «прихованих НПП» як у

студентів, так і у викладачів, через те, що «офіційна» НПП навчального закладу може радикально різнитися від очікувань викладачів щодо предмету навчання і способу організації контенту. До речі, усі зацікавлені сторони навчального процесу – студенти, викладачі, батьки, адміністрація закладу, співробітники профільного міністерства – можуть мати власні «приховані» НПП, які призводять до не співпадіння між «офіційною» НПП і реальною практикою. Підбиваючи підсумки, варто зауважити, що для вдосконалення організації навчання ІМПС важливо пам'ятати, що НПП повинні слугувати керівництвом для викладання і навчання, проте не бути надто нормативним і формалізованим або надмірно загальним документом, що контролює і знезладнює викладача, що нав'язує як контент, так і навчальну методику. Тому ці документи мають розроблятися у тісній співпраці адміністрації навчального закладу та викладачів дисципліни. До того ж, відповідно до рекомендацій, наданих Родом Болайто та Річардом Вестом щодо НПП, сучасні варіанти документів мають бути актуальними і відповідати міжнародним стандартам [1, 90]. Адже існує нагальна потреба у сучасному матеріалі, який буде розроблений на основі актуальних вимог. Міністерство освіти і науки України має бути впевнено, що курс ІМПС викладається у достатній кількості годин протягом усіх років навчання, що має бути зазначено в НПП навчальних закладів, які володіють автономією і свободою у розробці власного підходу до дизайну НПП, в той час, коли Міністерство забезпечує навчальні заклади загальним керівництвом, що стосується НПП, розподілу навчальних годин і організацію необхідного навчання викладачів для того, щоб забезпечити основу для успішної реформи НПП [1, 96].

ЛІТЕРАТУРА

1. Bolitho, R. & West, R. (2017) *The internationalisation of Ukrainian universities: the English language dimension*/ Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови. Проект «Англійська мова для університетів»/Род Болайто та Річард Вест. – К.: «Видавництво «Сталь», 2017. – 134 с.
2. Hall, G. (2011) *Exploring English Language Teaching: Language in Action*. Oxon: Routledge.

Валентина ПЕРЕГУДОВА
(Бердянськ, Україна)

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЗАСОБАМИ MACROMEDIA FLASH

Найважливішою проблемою побудови цілісної системи підготовки майбутнього вчителя на даному етапі є формування і розвиток їх професійної компетентності. Така актуальність пояснюється необхідністю розв'язання суперечностей між традиційною консервативністю системи підготовки фахівця і необхідністю постійної модернізації освіти, реальним рівнем професійної компетентності вчителя та його готовністю вирішувати сучасні освітні завдання. Одним із шляхів вирішення проблеми є візуалізація процесу навчання, що дає змогу зробити цей процес більш доступним до усвідомлення, цікавим і змістовним. Використання візуалізації в процесі навчання розглядається в працях С. Арюткіна, А. Вербицького, В. Давидова, В. Койбічук, М. Мінського та інших.

Візуалізація навчального матеріалу дає можливість використовувати крім слухового аналізатора ще й зоровий, спиратися на образне мислення, в результаті чого засвоюється